

Forvaltning av sjørørret i Norge

Atle Kambestad

Sjørørretseminar, Fevik 23. - 24. mars

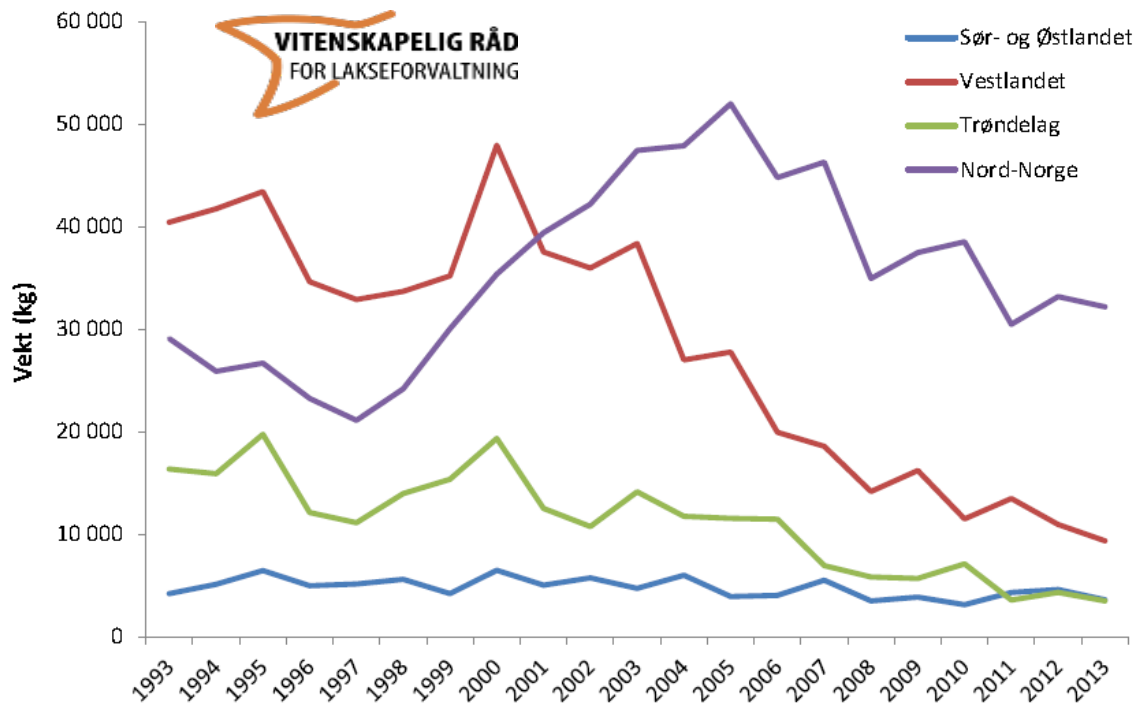
2017

Den glemte fetteren til laksen

Fangstutvikling

Påvirkning

- Sjørret påvirket av andre faktorer enn laks
- Ulik biologi. Kortere og flere sjøopphold
- Mindre vannsystemer
- Sjøoverlevelse redusert
- Sammenfall i tid og rom med oppdrettsvirksomhet/lakselus?
- Regionale svingninger med X-faktor
  - Næringstilgang?
  - Temperatur?
  - Sykdommer?
  - Predasjon?

Påvirkningsfaktorer

Påvirkningsfaktor (avgjørende)	Prosent av 1127 vassdrag	Antall vassdrag
Lakselus	41 %	466
Fysiske inngrep	22 %	244
Vassdragsreguleringer	14 %	163
Jordbrukstilsig	12 %	131
Forurensning	6 %	63

Antall og andel sjørretbestander påvirket av de mest utbredte påvirkningsfaktorene i 1127 vassdrag
Fra Lakseregisteret

Bestandsforvaltning - fiskeregulering

- Ikke utviklet like gode og avanserte vurderingssystemer for hva som er bærekraftig beskatning. VRL er på saken
- Prinsippene om gytebestandsmål er i noen vassdrag adoptert og kopiert fra laks
- Kunnskapsgrunnlaget er dårligere for sjøørret. Mer eller mindre sårbar enn laks for beskatning?
- Fisket redusert eller stoppet i store deler av Rogaland - Nord-Trøndelag

Andre fiskeregulerende tiltak

- Restriksjoner på fiske i sjøen
  - Nedsenkingspåbud
  - Fredningssoner
  - Utstyrsrestriksjoner
  - Innskrenkinger i sjølaksefisket
  - Minstemål

Andre tiltak for sjøørret

- Kalking
- Forbedring i regulerte vassdrag
- Biotopforbedring
- Fiskeoppsyn
- Genbank ?

Beskatningsråd

Vitenskapelig råd for lakseforvaltning
2015:

Reduserte bestander og stort smittepress fra lakselus har gjort at vitenskapsrådet anbefaler at det ikke lengre bør fiskes etter sjøørret fra bestander i ytre fjordstrøk og langs kysten fra Ryfylke i Rogaland til Vikna i Nord-Trøndelag.»

Copyright NJFF, fotograf Gisle Sverdrup

Overvåking av svingninger i gytebestander

- Fangststatistikk ikke lenger godt mål på bestandssvingninger?
- Sjørørretbestander representative for få andre enn seg selv?
- Likevel nyttig med «eksempelvassdrag»

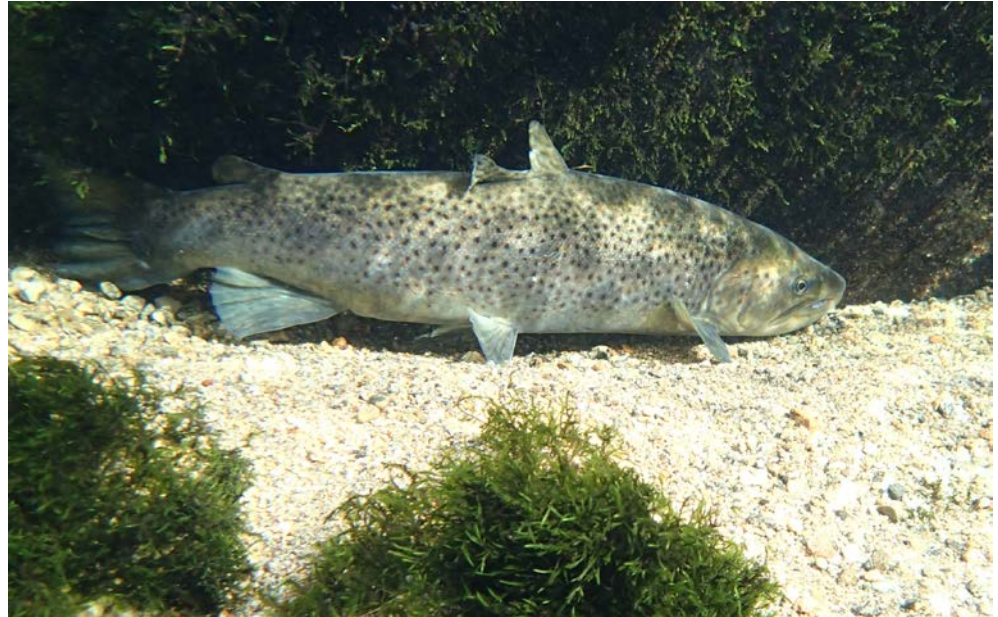

Foto: Marius Kambestad, Rådgivende Biologer as

Utfordringer

Sjørørret kan ha irregulær livssyklus

- Overvintre i andre vassdrag før kjønnsmodning
- Kan skifte mellom stasjonær og anadrom
- Kan være utfordrende å skille mellom gytefisk og gjellfisk

Sjøoverlevelse

- Måles med smoltmerking eller telling
- Intensiv overvåking
- Få vassdrag
- Bør ha en del representativitet

Sjøverlevelse 2016 (PIT-metoden)

- Laks
- Sjørørret

Prøvedrift

Vigda
Moaelva
Vatneelva
Daleelva
Imsa
Vegårdvassdraget

Forberedelser

Kongsfjordelva
Gaula i Sunnfjord

Forundersøkelse

Møklandsvassdraget

Ekstensiv overvåking, bestandsstørrelse

Variasjon i antall og størrelsessammensetning av gytebestanden

- Telling i trapper og feller (manuelt eller med video)
- Gytefisktellinger
- Ungfiskundersøkelser nyttig supplement, men ikke nødvendig

Foto: Uni Miljø

Feller og trapper

Oppvandringsfelle
i Etneelva

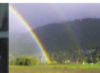
Foto:
Havforsknings-
instituttet

Utredning av egnete vassdrag i 2011

NINA Rapport 689

Forslag til overvåkingssystem for sjøørret

Bengt Finstad
Eva M. Ulvan
Bror Jonsson
Ola Ugedal
Eva B. Thorstad
Nils A. Hvidsten
Kjetil Hindar
Sten Karlsson
Ingebrigt Uglem
Finn Økland

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger

Fangstrapportering i sjø

- Mye av sjøørretfisket foregår i sjø, spesielt i sør og øst
- Ingen fangstrapportering. Vanskelig
- Forsøke å få til frivillig rapportering
- Henger på sjøørret på forskningsprosjekt om fangst i fritidsfisket i sjø

Fangstapp i Danmark

Fangstjournalen

DTU [Send feedback](#)

Gør en forskel
Registrer dine fangster for din og for fiskenes skyld

Registrer dine fisketure og giv videnskaben en hånd med vigtig viden om vores fiskebestande. DTU's Fangstjournal gør det samtidig nemt at holde styr på egne fangster og tilhørende billeder. Du kan vinde præmier, "prale" med fangster samt se hvad andre fanger og "praler" med. Du kan også sagtens holde dine fangster og fiskepladser hemmelige.

Opret dig selv som bruger, og du kan begynde at registrere dine fisketure med det samme!

[Læs mere](#)

Seneste prale-fangster

 HAVØRRED 48 CM Jeppes Feldvoss	 HAVØRRED 0.2 KG Kristianholm	 GEDDE (2 STK.) 82 CM Søren Ulrik	 GEDDE 6.0 KG Jeppes Lyngse
--	--	--	--

Vi sladrer ikke
Nogle ønsker at holde visse fangster for sig selv mens andre gerne vil vise sig selv og fisken frem.
Begge dele er muligt på Fangstjournalen.

■ <http://fangstjournalen.dtu.dk/>

Aktivitet

Antal brugere: 4.333

Seneste uge:

- Fisketure 466
- Fangster 450

Ambassadørerne

Bidrag til bæredygtigt lystfiskeri

Gordon Henriksen

Projektleder, Fishing Zealand og professionel lystfisker

Fangstjournalens APP

Hent APP til din telefon:

Kar altid med nyeste version med seneste rettelser og forbedringer!

Se videoer om APP

Vannforvaltningsplaner

- Sjørørret og mindre vannsystemer ofte glemt
- Større potensial for nytte av vannforvaltningsplanen for sjørørret enn laks?
- Mer systematisk oppfølging av problemer for sjørørret i neste runde av tiltaksplaner

Felles skjebne og samarbeid i Skagerak?

- Forskjell i biologi og trusselbilde mellom regioner.
- Spesielt i sør og øst er det de små bekkene som er viktigst. Lette å miste. De store elvene, ofte dominert av laks, lite representative for utviklingen av sjøørret.
- Mye felles sjøørretproblematikk rundt Skagerak. Små bekker, mye fiske i sjøen.
- Samarbeid og lære av hverandre?

www.miljodirektoratet.no